

شیوه معماری معاصر کیش در دوره پهلوی

چکیده

جزیره کیش، نگین خلیج فارس، از دیرباز تاکنون تاریخ پرفرازونشیب را سپری کرده است. دیاری زیبا و آباد با فرهنگ غنی که برای بسیاری از مردم ناشناخته مانده است. هدف از این پژوهش، بازشناسی اجمالی دوره‌ای مشخص از تاریخ معاصر کیش با تأکید بر نوع معماری آن است. با نگاهی به دوره‌های تاریخی کیش، سبک زندگی و نوع معماری آن، در برهه‌های کوتاه در سال‌های ۱۳۴۰ و ۱۳۵۰ خورشیدی، نمونه‌ای کم‌نظیر از نظام معماری و شهرسازی پدید می‌آید که به سرعت رشد کرده، تکامل یافته، هویتی جدید به کیش می‌بخشد. این شیوه معماری با نگاهی به مفاهیم معماری سنتی ایران و همچنین متأثر از سبک‌ها و دانش معماری هم‌عصر خود در عرصه جهانی، روندی نو در معماری معاصر ایران در پیش می‌گیرد.

اهمیت موضوع

معماری، کالبد روایت گر تاریخ و فرهنگ یک سرزمین است. اهمیت این موضوع از آنجا ناشی می‌شود که در سال‌های اخیر، برخی از کشورهای نوپا و فاقد پیشینه غنی فرهنگی و معماری - عموماً در حوزه خلیج فارس - با تقلید از الگوهای غربی و بدون مرز و حتی الگوبرداری از معماری سنتی و بومی کشورهای دیگر از جمله ایران، شهرهای بزرگی ساخته و اقدام به خلق جاذبه‌های فراوان گردشگری کرده‌اند. زمانی که بنا بود جزیره کیش به یک مقصد گردشگری بین‌المللی تبدیل شود و کمتر اثری از زندگی شهری در دیگر مناطق حوزه خلیج فارس نبود، جنبشی در حوزه نظام شهری و معماری شکل گرفت که علی‌رغم عمر کوتاهش، در زمان خود، به دستاوردی ارزشمند تبدیل شد و هم‌اکنون پس از گذشت سال‌ها نیز، همچنان در برابر چشم مخاطب قرار دارد و مورد قضاوت قرار می‌گیرد. حال با توجه به تبیین اهمیت موضوع، با نگاهی به پیشینه معماری کیش، در دهه‌های گذشته و قرار گرفتن این آثار در معرض فراموشی و تخریب، ضرورت حفظ و بازشناسی این آثار ارزشمند معماری را بیش از پیش روشن می‌کند.

معماری کیش از گذشته تاکنون

معماری ابنیه کیش به‌طور کلی به چهار گروه مختلف دسته‌بندی می‌شود. گروه اول ابنیه معماری متعلق به دوران گذشته و قبل از طرح توسعه کیش است. در این گروه ساختمان‌های سنتی در بافت روستایی قرار می‌گیرند که عمدتاً ساختمان‌های با مصالح بنایی موجود، بافرم بسیار ساده و دارای حیاط مرکزی است. همچنین مساجد سنتی کیش نیز در این گروه قرار می‌گیرند.

گروه دوم معماری معاصر کیش است که در دوران حکومت پهلوی دوم و در دهه ۴۰ و ۵۰ خورشیدی، عمدتاً در شرق و شمال جزیره ساخته شد. مهم‌ترین رویکرد توسعه کیش در این دوران، تبدیل این جزیره بکر به مقصد اول گردشگری خاورمیانه و رقابت با مقاصد گردشگری تراز اول جهان بود. این دسته از ساختمان‌ها با مصالح و تکنولوژی جدید و بافرم مدرن و به‌صورت کاملاً هماهنگ و مدیریت شده ساخته شده‌اند که در طراحی آن‌ها عمدتاً از قواعد مشخصی استفاده شده است.

گروه سوم ساختمان‌های پس‌از انقلاب ۱۳۵۷ و در راستای ادامه طرح توسعه کیش باهدف افزایش جمعیت و در ادامه جذب گردشگر داخلی ساخته شدند. بازارهای متعدد در مرکز کیش با سبک معماری مدرن، با نماهای شیشه‌ای و با استفاده از سازه فولادی و بتنی و در وسعت و با تراکم بالا ایجاد شدند.

همچنین ساخت مجتمع‌های مسکونی با اشکال و فرم‌های گوناگون و البته ناهماهنگ و پراکنده، در همین دوره آغاز شد. گروه چهارم ساختمان‌ها هم‌زمان با شروع ساخت منطقه جدید مسکونی کیش تحت عنوان منطقه مسکونی نوبنیاد به وجود آمد. در این دوره ساختمان‌های فراوان شامل برج‌های مسکونی بلندمرتبه در نواحی ساحلی و هتل‌ها و واحدهای اقامتی ساخته شده است. همچنین ساخت مراکز خرید تجاری، اداری و ویلاها با شیوه‌های گوناگون معماری غرب و حتی طراحی و اجرای ساختمان با معماری رومی و یونانی در کیش در این دوران ادامه یافت. برج‌سازی در سواحل دریا رویکرد غالب این دوره است و همچنان نیز ادامه دارد.

پس از بررسی اولیه ادوار زمانی توسعه کیش، آن‌گونه که دریافت می‌شود، روند توسعه در برخی سال‌ها متوازن و پایدار و روبه‌جلو بوده و برخی از ادوار نیز روندی نزولی را تجربه کرده است.

شیوه معماری معاصر کیش در دوره پهلوی

شیوه معماری معاصر کیش به‌عنوان یک عبارت کلی مورد توجه قرار می‌گیرد که پس از بررسی و مطالعه معماری جزیره از ابتدا تاکنون، به معماری دوره پهلوی دوم در سال‌های ۱۳۴۵ تا ۱۳۵۷ اطلاق می‌گردد.

در دوران پهلوی دوم و در جزیره کیش، بناهای مختلفی با کاربری و مقیاس متفاوت با الگوی ویژه طراحی و اجرا شدند. برخی ویژگی‌های این نوع معماری و مهم‌تر از همه جنبه فرمی آن، در اولین برخورد، نگاه هر بیننده را به خود جلب می‌کند. این شیوه معماری در ایران منحصر به جزیره کیش است. اکنون تعدادی از ساختمان‌های مربوط به آن دوره در این جزیره به یادگار مانده است که تمامی آن‌ها واجد ارزش هنری بوده و بی‌شک شایسته قرارگیری در فهرست میراث فرهنگی و ملی است.

شکل‌گیری شیوه معماری معاصر کیش

در دهه چهل، جزیره کیش برای ایجاد یک منطقه تفریحی در بخش جنوبی ایران و به‌منظور تأمین محل مناسب جهت گذراندن تعطیلات در ماه‌های سرد زمستان انتخاب شد. بلافاصله کاخ زمستانی شاه، وزیر دربار و نخست‌وزیر در این جزیره ساخته شد. بنا به گزارش طرح جامع کیش در سال‌های پیش از انقلاب، مفهوم تمام‌عیار ایجاد یک منطقه تفریحی و گردشگری در کیش که هم مبارزه‌طلبانه و هم ترغیب‌کننده است، با کاخ زمستانی شاه جرقه زد. گروه مشاوران تهیه‌کننده طرح جامع، به‌عنوان اولین فاز، سواحل شمالی و شرقی جزیره را به دلیل داشتن سواحل ماسه‌ای برای طرح‌های توسعه آبادانی برگزیدند. در این منطقه، بهترین سواحل، خاک‌ها و چشم‌اندازها در دسترس است. ترکیب زمین و صخره‌های برآمده که اساساً به‌موازات ساحل است، دیدگاه و منظر مهیجی برای شهرسازی است و به‌عنوان جایگاه طبیعی برای رشد و ارتقا در بلندی‌های اطراف قصر زمستانی عمل می‌کند.

چند نسل پیش از این، اجداد بومیان کیش نیز این مکان مهیج برای شهرسازی را به‌عنوان محل مناسبی برای سکونت خود انتخاب کرده بودند. آب‌وخاک مناسب، تعیین‌کننده‌ترین عامل در این انتخاب از نظر بومیان بود.

تا این زمان، معماری بومی، معماری کاملاً غالب جزیره محسوب می‌شد. انتخاب ماشه به‌عنوان مرکز توریستی کیش، پایه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیمای عمومی جزیره-از جمله نوع معماری آن - را به کلی دگرگون کرد. بافاصله نسبتاً اندکی از زمان تهیه طرح جامع، خانه‌های بزرگ‌ترین آبادی کیش (ماشه) که بیش از نیمی از جمعیت این جزیره را در خود جای می‌داد، تخریب شد و مردم به خانه‌هایی که سازمان عمران کیش در فاصله بسیار دورتر از ماشه ساخته بود کوچانده شدند. هم‌چنین آبادی سجم به کلی خالی از سکنه شد.

ذکر این نکته ضروری است که زمان شروع طرح توسعه کیش، روستاها و مراکز جمعیتی این جزیره در وضعیت نامطلوب از نظر سطح امکانات، رفاه و بهداشت به سر می‌بردند. لذا پس از بررسی‌های فراوان، سازمان عمران کیش، تصمیم به جابه‌جایی و تجمیع مراکز جمعیتی در یک منطقه جدید به نام سفین جدید گرفت و خانه‌هایی را با همان شکل سنتی و منطبق بر نیازهای آن زمان بومیان کیش ساخته و در اختیار آنان قرار داد.

ایده طراحی معماری کیش

در این سال‌ها برای ایجاد تشخیص در کیش و معرفی کیش به‌عنوان یک مقصد ممتاز گردشگری، معماری منحصر به فردی در کیش شکل گرفت. محمود منصف، مدیرعامل سازمان عمران و فرماندار کیش که در عین حال مبتکر این سبک معماری بود، درباره آن می‌گوید: این معماری از طرح‌های کاملاً ایرانی الهام گرفته و از زیربنای فکری ممتازی بهره‌مند است. من از سال‌ها پیش به ارتباط بین خط و معماری کشورها توجه داشتم و بالاخره به این نتیجه رسیدم که خط هر کشور با معماری آن رابطه مستقیم و بسیار نزدیکی دارد. خط چینی با معماری آن کشور، خط عربی با معماری عرب و دوران اسلامی ایران و معماری ایران باستان با خط میخی ارتباط مستقیمی دارند. تاریخ ما شامل و شاهد هر این سه بوده است؛ یعنی هم خط میخی داریم، هم تحت تأثیر و سلطه مغول بودیم که معماری دوره سلجوقی هم از این سبک است و دوران صفویه هم بر اساس یافته‌های زبان عربی به معماری پرداختیم. ما آمدیم همه این‌ها را به‌عنوان تاریخ پذیرفتیم و با توجه به این‌که این دوران، زمان علم و تکنیک است، بر اساس خطوط هندسی قائم، افقی و عمودی که پایه مثلث، مستطیل و مربع است، سبک معماری کیش را بنا کردیم و تمام حجم‌هایی که در این جزیره می‌بینیم، همه ساخته شده از خطوط تندوتیز هندسی است و تمام حجم‌ها کاملاً ایرانی است؛ مثلاً کاخ نخست‌وزیری از حوض‌خانه‌های یزد و کرمان الهام گرفته شده، منتهی به جای خطوط منحنی و سوراخ‌های عجیب و غریب، از خطوط تندوتیز هندسی استفاده شده است و اسکلت ساختمانی از بتن‌آرمه است. این سبک معماری، ویژه این زمان است و در هیچ کجای دنیا نظیر ندارد.

در همین سال‌ها، سازمان عمران کیش، مجتمع مسکونی را برای اهالی ماشه در شمال غربی جزیره بنا نهاد. محله طراحی شده سفین جدید، با خیابان‌ها و کوچه‌های پر پیچ‌وخم که عرض آن مرتباً تغییر می‌کند و میدانگاه‌هایی با ابعاد نامنظم و قطعات زمین با اشکال نامنظم، بافتی به‌ظاهر کاملاً ارگانیک دارد. علاوه بر این، معماری خانه‌ها ساده است. در یک طبقه ساخته شده و در آن‌ها از خطوط تندوتیز هندسی، طاق‌های شکسته و معماری الهام گرفته شده از خط میخی که در نواحی توریستی کیش ساخته شده‌اند، خبری نیست.

با بررسی مجموعه اطلاعات بسیار محدود در خصوص این‌گونه معماری، بازدیدهای میدانی نگارنده از تمامی بناها و مصاحبه‌های تخصصی صورت گرفته با دست‌اندرکاران و متخصصین آشنا با این شیوه معماری، می‌توان گفت در خصوص چگونگی شکل‌گیری این شیوه معماری، احتمالات زیادی وجود دارد. آنچه در الگوی توسعه کیش پیش از سال ۱۳۵۷ اتفاق افتاد، تهیه طرح جامع توسط شرکتی معتبر و متخصص (کنسرسیوم مرکوری) و اجرای این طرح توسط بازوی اجرایی همان شرکت بود.

کنسرسیوم مرکوری با پشتیبانی فرح پهلوی که نقش مهمی در پیشبرد امور فرهنگی و هنری داشت به کیش وارد شد و همکاری گسترده‌ای با شرکت‌های خارجی از جمله شرکت‌های فرانسوی داشت. توجه ویژه حاکمیت زمان به توسعه گردشگری، گسیل تسهیلات و امکانات دولتی به این منطقه، مدیریت یکپارچه تدوین و اجرای طرح توسط یک فکر واحد و مدیران توانمند و خلاق، از جمله عوامل موفقیت در توسعه کیش محسوب می‌شود. البته ذکر این نکته ضروری است که با شروع به کار در منطقه‌ای بکر و دست‌نخورده، فرصت‌های بیشتری جهت تحقق ایده‌ها و رسیدن به اهداف آرمان‌گرایانه فراهم است. در هر صورت، با نگاهی به وضعیت نظام شهری و معماری و شیوه مدیریتی دهه ۴۰ و ۵۰ کیش، موفقیت الگوی سابق در مقایسه با وضعیت فعلی مشهود است.

در خصوص چگونگی شکل‌گیری این شیوه معماری، احتمالات زیادی وجود دارد. مهم‌ترین آن یک جنبش جهانی است که در ایران نیز به صورت بومی‌شده بازتاب پیدا کرده است. جنبش ساده‌سازی و مینیمالیسم جهانی در دنیا مقارن با شروع اولین طرح توسعه کیش پیش از انقلاب اسلامی بود. به واسطه حضور دانشجویان و دانش‌آموختگان آشنا به معماری ایرانی، اساتید به‌روز و همگام با جنبش‌های هنری و معماری جهان در صحنه معماری و صنعت ساختمان پیش از انقلاب اسلامی ایران و همچنین روند طبیعی گسترش جنبش‌های معماری مدرن و پروتالیسم و مینیمالیسم در سراسر جهان، شیوه‌ای نو در نقطه‌ای از سرزمین ایران شکل گرفت که از آن به شیوه معماری معاصر کیش نام می‌بریم.

این شیوه معماری، ادامه‌گونه‌ای از معماری مدرن جهانی است که اندکی پیش از آن، در نقاطی از جهان آغاز شده بود و دوران تجربه و شکل‌گیری خود را می‌گذراند. شیوه معماری معاصر کیش، ادامه‌دهنده و تکامل‌یافته آن جریان اولیه در معماری مدرن است که با خلاقیت معماران ایرانی، در برخی موارد بومی‌شده و در کارکردهای گوناگون از آن بهره گرفته‌اند. این شیوه معماری انعطاف‌پذیر، انطباق‌پذیر و زیبا و به دلیل داشتن الگوی مشخص، قابل‌گسترش و تکامل در طول زمان است که با ویژگی‌های خاص فرمی، توجه به ملاحظات اقلیمی، فرهنگی و اجتماعی متناسب با زمان، شکل‌دهنده معماری کیش پیش از انقلاب در جزیره کیش است.

معرفی بناهای شیوه معماری معاصر کیش در دوران پهلوی

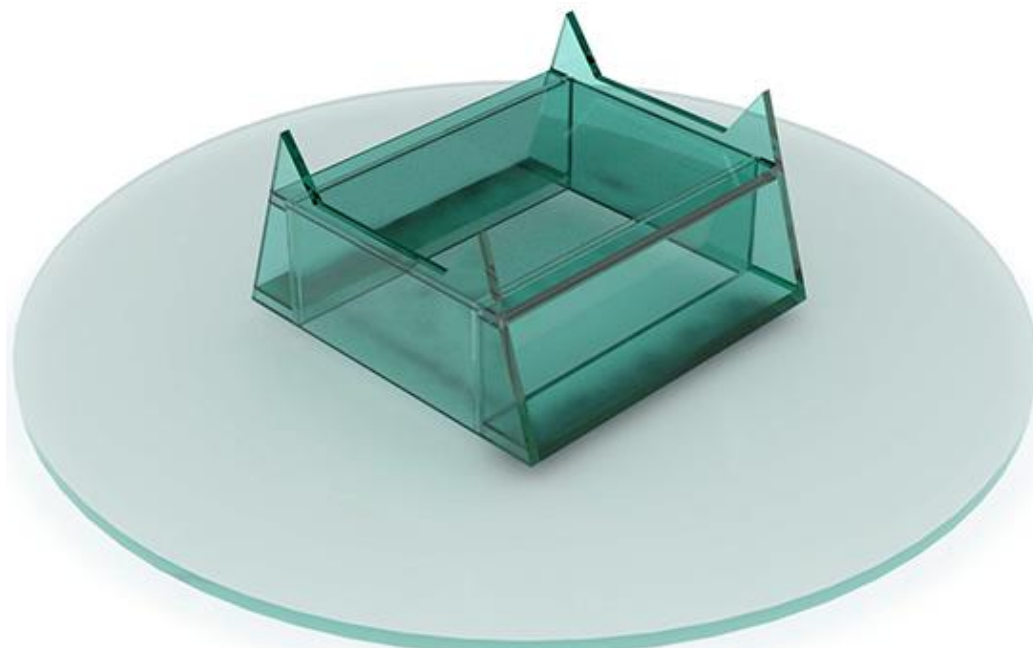
اکنون پس از گذشت نزدیک به چهل سال از دوره پهلوی، برخی از بناهای آن دوره همچنان پابرجا باقی‌مانده‌اند که تعداد کمی از آن‌ها با تغییر کاربری به صورت فعال مورد استفاده قرار می‌گیرد و بقیه به صورت غیرفعال و در معرض تخریب رها شده‌اند.

مهم‌ترین بناهای این دوره معماری، شامل هتل شایان، ساختمان ساحل کیش (کازینو کیش)، بازار فرانسه، کاخ زمستانی شماره یک (کاخ کیش الیت)، کاخ شماره دو (کاخ مرجان)، کاخ نخست‌وزیری (ساختمان امور زنان)، مجموعه ویلاهای ارم و دلفین و فردوس، مجموعه هتل و ویلاهای آبادگران، سیمرغ و تاپ رز، ساختمان اداری بازار فرانسه (ساختمان دانشگاه آزاد اسلامی)، مجموعه مسکونی کمپ معمار، ساختمان بانک ملی، فرودگاه کیش، پاپیون اختصاصی و هتل گلدیس است. علاوه بر این، تعدادی بنا در مقیاس کوچک و عموماً با کاربری تأسیسات شهری و خدماتی در سرتاسر کیش به چشم می‌خورد.

سازمان‌دهی

با نگاهی به پروژه‌های ساخته شده در دهه ۴۰ و ۵۰ خورشیدی و حتی پس‌از آن، سه گونه سازمان‌دهی معماری به چشم می‌خورد. با شناخت این سه گروه و پروژه‌های مربوط به هر یک، تصویری روشن‌تر از آنچه شیوه معماری کیش نام نهادیم در ذهن خواهد ماند.

سازمان‌دهی خطی

دیگرام سه‌بعدی سازمان‌دهی خطی الگوی معماری کیش.

در این نوع معماری، پلان‌ها به صورت خطی و فضاها در یک محور مستقیم سازمان‌دهی می‌شوند. ترک‌های موازی و متقارن در این گونه، کاربرد و تنوع فرمی فراوان داشته است. حضور ترک‌های موازی سازه‌ای و غیر سازه‌ای، گاه به سایه‌بان‌های عمودی در نمای ساختمان و یا شکل‌دهنده انواع رواق متصل به ساختمان (پشت‌بند) محدود شده و گاه نقش جداکننده نیز ایفا می‌کنند و با امتداد به درون ساختمان، به تفکیک فضای سراسری خطی به چند فضای مختلف و متمایز می‌پردازند. با این معیار، مجموعه ویلایی سالار کیش، هتل شایان، بازار فرانسه، هتل گلدیس، هتل آرین (کیش ایر)، بازارچه قدیمی حافظ، ساختمان قدیم نیروی انتظامی، مجموعه مسکونی خانه گستر و مجموعه دانشگاه آزاد (ساختمان اداری بازار فرانسه)، ویلاهای کمپ معمار، ساختمان اداری کیش ایر و در مقیاس کوچک‌تر انواع پست‌های برق و موتورخانه در گروه شیوه معماری کیش با سازمان‌دهی خطی قرار می‌گیرند.

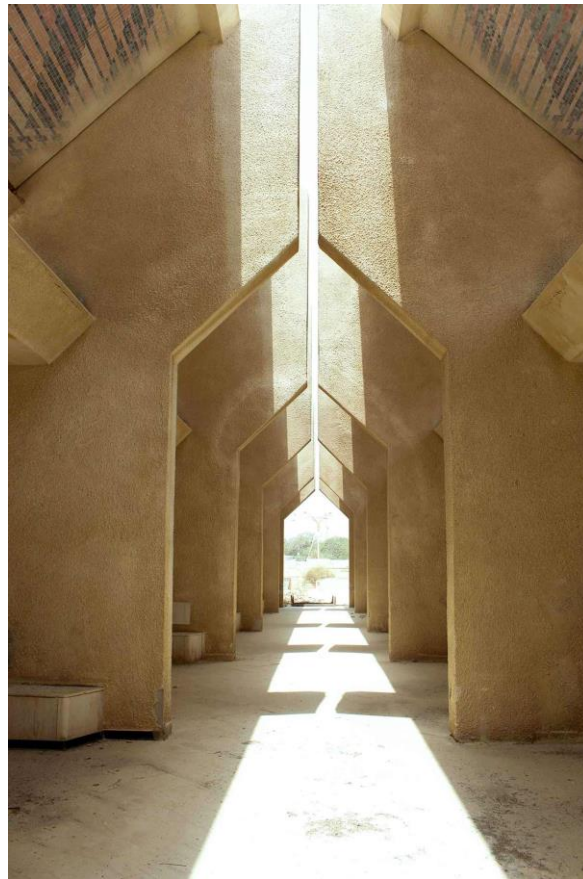
سازمان دهی خطی یک واحد اقامتی

سازمان دهی خطی. هتل شایان کیش

ساماندهی خطی، هتل گلدیس

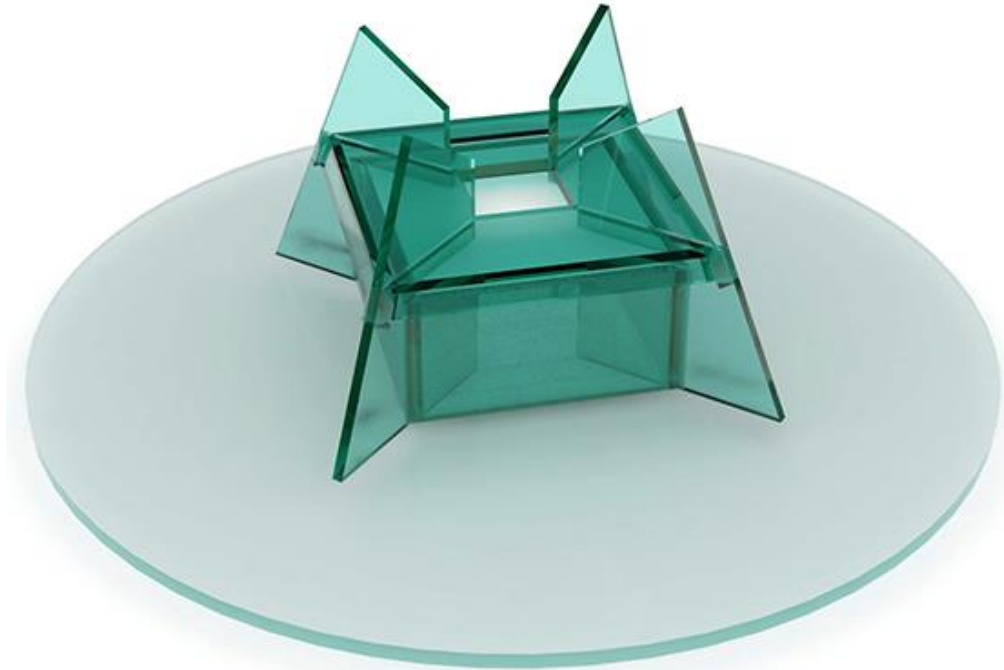

ساماندهی خطی بازار فرانسه

سازمان‌دهی مرکزی

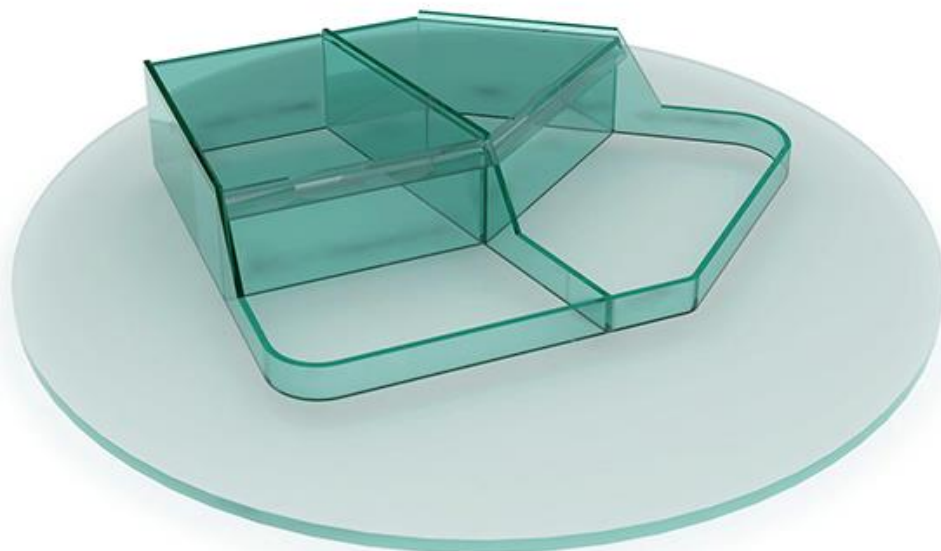
برخی از ساختمان‌های شیوه معماری کیش دور یک محور مرکزی سازمان‌دهی شده‌اند. دیوارهای شیب‌دار با زوایای ۳۰، ۶۰ و ۴۵ درجه، با فرم‌های متنوع ۴، ۵ و ۶ ترک و ... عمدتاً به صورت سازه‌ای، چرخش یافته و فرم‌های جذابی را با تناسبات مختلف تولید کرده‌اند.

این بناها بیشتر وجهه نمادین داشته و برای کاربری‌های خاص به کار برده شده است. مجموعه کازینو کیش، ساختمان اداری مخابرات، ساختمان کافی‌شاپ خیابان ایران و پست موتورخانه مرکز همایش‌ها و نمونه‌های دیگر در گروه شیوه معماری کیش با سازمان‌دهی مرکزی جای می‌گیرند.

دیاگرام سه‌بعدی سازمان‌دهی مرکزی در الگوی معماری کیش

سازمان‌دهی طبیعی (ارگانیک)

دیاگرام سه‌بعدی سازمان‌دهی ارگانیک

گونه‌ای دیگر از سازمان‌دهی فضاها که عمدتاً در کاربری مسکونی و ویلاهای کوتاه مرتبه دیده می‌شود، سازمان‌دهی به‌ظاهر طبیعی (ارگانیک) است. در این نوع چینش فضایی، سعی بر قرارگیری نامنظم فضاها با یک منطق طراحی پنهان، در دید مخاطب شده است. بلوک‌ها و واحدهایی که به‌تنهایی یک الگوی مشخص و مشابه دارند به‌گونه‌ای در کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند که گونه‌ای بی‌نظمی را به وجود آورده و در دید انسانی فضایی ارگانیک، متنوع و نامتقارن را سبب می‌شوند. ویلاهای تاپ رز و آبادگران، ویلاهای ارم و دلفین، مجموعه اقامتی دیدنی‌ها (تخریب‌شده) و مجموعه چهارصد دستگاه مهم‌ترین نمونه‌های شیوه معماری کیش با سازمان‌دهی طبیعی هستند.

سازمان‌دهی ارگانیک در الگوی معماری کیش

سازمان‌دهی ارگانیک در الگوی معماری کیش

مجموعه مسکونی ارم و دلفین

رویکرد ظاهری و فرمی

فرم معماری کیش، مهم‌ترین شاخصه این شیوه است. این فرم معماری برای اولین بار در کاخ زیبای کیش الیت و سپس به تمام بناهای آن دوران گسترش یافت. بنا بر گفته مهندس محمود منصف این نوع معماری از خط ایران باستان یعنی خط میخی الهام گرفته شده است. به‌طور کلی ویژگی‌های زیر در اکثر ساختمان‌های این دوره به چشم می‌خورد:

- ۱- به‌کارگیری فرم‌های تیز گوشه با هندسه پایه مثلث و مربع.
- ۲- استفاده از خطوط و سطوح مورب، شیب‌دار با زوایای ۴۵، ۹۰، ۳۰ و ۶۰ درجه
- ۳- ساده‌سازی مفاهیم معماری سنتی ایران (انتزاع مفهومی) و پرداخت ساده به فرم معماری (انتزاع فرمی) در کلیات و جزئیات معماری

۴- استفاده از عناصر تکرارشونده موازی و معماری با ضرب‌آهنگ متوالی

۵- استفاده از مصالح و رنگ مشابه و ایجاد هارمونی در معماری

۶- ساخت‌وساز کوتاه مرتبه در سرتاسر جزیره و کرانه ساحلی

۷- بهره‌گیری از هندسه نا اقلیدسی در نظام شهری

رویکرد سازه‌ای

در ساخت‌وساز بناهای این دوره، در جزیره‌ای فاقد زیرساخت‌های لازم و امکانات کافی برای ساخت‌وساز گسترده، از بهترین و باکیفیت‌ترین مصالح و تکنولوژی استفاده شده است. دوام و استحکام بسیاری از این بناها تاکنون، گواهی بر این ادعا است. در بخش سازه و مصالح ساخت رویکردهای زیر مورد توجه سازندگان بوده است:

- ۱- استفاده از سازه بتن مسلح در تمامی بناها
- ۲- استفاده از دیوارهای برشی تیغه‌ای با استحکام بالا
- ۳- مصالح باکیفیت و بادوام بالا در برابر رطوبت و فرسایش

رویکرد اقلیمی

به دلیل قرارگیری جزیره کیش در اقلیم بسیار گرم و مرطوب و استقرار شرایط آب و هوایی در بیشتر زمان سال، توجه به اقلیم و همسازي و انطباق بنا با آن، اجتناب‌ناپذیر است. عاملی که در شیوه معماری معاصر کیش مورد توجه معماران ساختمان‌های دهه ۴۰ و ۵۰ خورشیدی کیش بوده است. از ویژگی‌های مشترک ساختمان‌های این دوره می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- سایه‌اندازی به وسیله تیغه‌ها و سایه‌بان‌های شیب‌دار
- ۲- جانمایی ساختمان در جهت باد غالب غربی و شمال غربی (جهت ساختمان شمالی - جنوبی) و بهره‌گیری حداکثری از کوران هوا و ایجاد تهویه طبیعی
- ۳- انتخاب رنگ روشن در تمامی بناها و کاهش جذب و نفوذ گرما به درون ساختمان
- ۴- تراکم پایین ساختمانی و ایجاد دید و منظر مناسب
- ۵- ایجاد فضای سبز گسترده در فضای خالی میان ساختمان‌ها

رویکرد زیست‌محیطی

توجه به محیط‌زیست و بستر مرجانی کیش در دوره ساخت‌وساز دهه ۴۰ و ۵۰ خورشیدی مورد توجه ویژه قرار گرفته است. با نگاهی به نحوه برخورد با بستر طبیعی در آن زمان می‌توان به دو نکته که مورد توجه طرح توسعه کیش بوده است اشاره کرد:

- ۱- حفظ درختان کهن سال بومی و قدیمی
- ۲- گسترش پوشش گیاهی متنوع در فضای شهری
- ۳- کاهش مصرف انرژی به وسیله هماهنگ ساختن ساختمان‌ها با اقلیم کیش

شیوه معماری معاصر کیش، الگوی توسعه مناطق گردشگری

مجموعه این ویژگی‌ها در تمامی بناهای آن دوره به شکل‌های مختلف و تفاوت اندک قابل مشاهده است. بناهای شیوه معماری کیش در دوره پهلوی، با توجه به رویکردهای فوق، نظام معماری هماهنگ را به وجود آورده که با کنارهم قرار گرفتن این مجموعه بناها، سمفونی هم‌آوای کیش به گوش می‌رسد.

بی‌شک توسعه مناطق گردشگری بدون توجه به بستر و محیط به‌عنوان یکی از عوامل مهم در جذب گردشگر، این مناطق را با مسائل و مشکلاتی روبه‌رو خواهد کرد. اکنون با توجه به الگوهای موفق معماری گذشته در این منطقه، ایجاد تفکر مدیریتی یکپارچه و خلاق در سازمان‌دهی شهری و معماری و بهره‌گیری از تجارب جهانی در حوزه توسعه مناطق گردشگری می‌توان بار دیگر ادامه‌دهنده روند حقیقی توسعه کیش به‌عنوان الگوی موفق در دیگر مناطق گردشگری ایران به‌ویژه در حوزه معماری و شهرسازی بود.

منبع:

<http://www.caoi.ir/fa/bulletins/study/1001-%D9%85%D8%B9%D9%85%D8%A7%D8%B1%DB%8C-%D9%85%D8%B9%D8%A7%D8%B5%D8%B1-%DA%A9%DB%8C%D8%B4.html>